

РЕШЕНИЕ

№ 2479

гр. София, 24.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 125 СЪСТАВ, в публично заседание на десети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ЗОРНИЦА АНГ. ЕЗЕКИЕВА

при участието на секретаря ТЕОДОРА СТ. ВЕЛЧЕВА
като разглежда докладваното от ЗОРНИЦА АНГ. ЕЗЕКИЕВА Гражданско дело № 20211110168430 по описа за 2021 година

Предявен, по реда на чл.422 ГПК, е установителен иск с правно основание чл. 535 от ТЗ.

Ищецът . твърди, че има валидно вземане по запис на заповед, издадена на 8.12.2017г. от ., авалирана от ответника ИВ. БЛ. ХР.. Предявява установителен иск против И.Х., който подал възражение против издадената заповед.

Ответникът счита искът за недопустим, тъй като съгласно чл.477 ТЗ, записът на заповед е следвало да се предяви за приемане до една година от издаването, като съгласно чл.531,ал.2 ТЗ, исковите срещу авалиста се предявяват в 1- годишен срок, когато не е посочен срок на предявяване, както е в случая. Твърди, че между ищеца и ЕООД е налице каузално правоотношение, за обезпечение на което е издадена запис на заповед. Управителят на ЕООД не е отбелязал предявяването на книгата, поради което вземането е извън срока на действие на договора, от който ищецът черпи правата си. Твърди, че на 20.12.2018г. е сключен договор за заем, с който ищецът се е задължил в срок 20 работни дни да предостави на заемателя – издател на запис на заповед, сумата 20000лева. Твърди, че този договор е продължение на договор за търговско представителство, както и че ищецът не е предоставил сумата 20000лева на издателя, а с нея са уреждани предходни облигационни отношения между ищеца и ЕООД. Твърди, че ЕООД е превела суми по договора за заем на ищеца, които многократно надвишават главницата по запис на заповед.

С определението по чл.140 ГПК, съдът е конституирал като трето лице помагач на страната на ответника, .

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено от

фактическа страна следното:

Предявен е положителен установителен иск с правно основание чл. 422, ал.1 ГПК, във вр. с чл. 535 от ТЗ за установяване съществуването на вземане на ищеца по запис на заповед.

С определението по чл.140 ГПК, съдът е отделил като безспорно и ненуждаещо се от доказване по делото между страните, че на 8.12.2017г. . чрез управител . Х.а, е издала в полза на ищеца запис на заповед, която на същата дата е авалирана от ответника И.Х..

По заповедното производство е бил представен в оригинал запис на заповед от 8.12.2017г., изготвен като бланка на компютър, в който е вписано, че издателят . А.а Х.а, в качеството ѝ на управител безусловно се задължава да плати на ищеца по запис на заповед сумата 20000лева, при падеж – на предявяване. Отделено е за безспорно, че на същата дата, записът на заповед е авалиран от И.Х.. От публичната страница на Търговски регистър се установява, че за период 4.12.2017г.- 19.2.2018г. вписаният управител на дружеството е . Х.а, след която дата, управител на дружеството е ответникът И.Х..

Ищецът е представил уведомление за предявяване на записа на заповед за плащане, адресирано до . 93 „, ЕООД и И.Х., което е предал за връчване пред ЧСИ .. С изявлението си, ищецът кани ответника и неговия помагач в 7-модневен срок от получаването му, да платят вземането на посочена банкова сметка. Това уведомление съставлява предявяване на записа на заповед за плащане на издателя и авалиста – това е съдържанието му – канят се двамата да платят, в 7- мо дневен срок от получаването на уведомлението, по посочена банкова сметка.

Уведомлението е получено при лично от И.Х., на 21.5.2021г., както в лично качество, така и в качеството му на управител на ЕООД. ЧСИ е издал протокол, от дата 22.5.2021г., с който на основание чл.179,ал.1 ГПК, удостоверява надлежността на връчването на уведомлението на ответника Х. и на дружеството.

Ответникът е представил договор, сключен на 20.12.2018г. между ищеца, заемодател и . 93 „, ЕООД, заемател, посочено, че е представлявано от . А.а като управител. Посочено е, че договорът е за заем, както и че същият съставлява анекс 1 към приложение 13 към договор за търговско представителство, неприложен по делото. В договора от 20.12.2018г. е посочено, че на 8.12.2018г. заемодателят, като търговец, и заемателят, като търговски представител, са сключили договор за търговско представителство, че на 1.10.2018г. са подписали споразумение за закупуване на хладилен камион, което представлява неразделна част от договора за търговско представителство, и урежда отношенията между страните във връзка със закупуване на хладилен камион от заемополучателя от негово име за негова сметка, с който да осъществява задълженията си за превоз и доставка на продукти по договора за търговско представителство. Съгласно разпоредбата на чл.1 от договора за заем, заемодателят одобрява, съгласно споразумението, закупуването на камиона, а с оглед направено писмено искане от заемополучателя, заемодателят предоставя на заемополучателя заем в размер 20000лева за целите на закупуване от заемополучателя от свое име и за своя сметка на камиона. Предвидено е, че заемополучателят дължи лихва от

1% , както и че заемната сума ще се предостави в 20-дневен срок в работни дни от сключването на договора, тоест, до 17.1.2019г. включително. Уговорено е връщането на заемната сума, заедно с възнаградителна лихва, както следва – 3400 лева на 10.6.2019г., 3347,22 лева, на 10.7.2019г., 3416,67 лева на 10.8.2019г., 3338,89 лева на 10.6.2020г., 3338,89 лева на 10.7.2020г. и 3336,11 лева на 10.8.2020г. съгласно разпоредбата на чл.3/7/ от договора, страните се съгласяват, че през срока на действие на договора, заемотателят може да поиска заемополучателят да предостави или осигури предоставянето в полза на ищеца на обезпечение /включително по ЗОЗ/, като заемополучателят е длъжен незабавно да подпише всички документи. С договора страните са се споразумявали, че заемотателят има право да прихваща дължимите вноски с дължимото на заемателя по договора за търговско представителство възнаграждение и бонус.

Представено е споразумение, сключено на 1.10.2018г., с което ищецът и „. 93” ЕООД, въз основа договора за търговско представителство, се споразумяват ЕООД да закупи хладилния камион, за осъществяване на превоз на продукти, въз основа договора за търговско представителство, ищецът да постави на него реклама, както и ЕООД да използва камиона само за превоз на стоки и продукти, по договора за търговско представителство. Срещу задължението да закупи ЕООД има право на допълнително възнаграждение от 1% без ДДС от стойността на всички продажби на търговеца на продукти, въз основа договора за търговско представителство. В чл.9 е посочен годишен бонус, а в чл.10 – възможността при поискване да се отпусне заем за закупуване на камиона.

Първоначално, ищецът представи платежно нареждане, за превод на сумата 20000лева, на 2.1.2019г. за превод на сумата, но на същото е посочено, че е отказано. Представено е извлечение от банкова сметка на „. 93” ЕООД, от която е видно получаването на сумата 20000лева на датата 13.1.2019г. Видно от представено от банката писмо, основанието за извършения превод в полза на дружеството е „заем”. От извлечението от банковата сметка е видно, че „. 93” ЕООД на 22.5.2019г. е наредила в полза на ищеца по банков път сумата 1636,25 лева, като основание е вписано „gorivo” , на 2.7.2019г. – сумата 5500 лева, като основание е вписано „zaem”,, , на 19.7.2019г. – сумата 4304,48 лева, без да е вписано основание за плащането, на 19.8.2019г. – сумата 4834,80 лева, с вписано основание RFB WB7619110 Mesec 7 2019, на 12.9.2019г. – сумата 1500 лева, с вписано основание Avans po komisijon za m.6, на 16.10.2019г.- сумата 4030.16 лева с вписано основание RFB WB7715896 FUEL 08 lipsa inv.avans komisijona , на 28.10.2019г. сумата 921.62 лева, с вписано основание RFB WB7738932FUEL 09, на 23.12.2019г. – сумата 473,19 лева, без вписано основание, на 9.1.2020г. сумата 1128,33 лева, с вписано основание zloupotreba ta.zloupotreba, на 20.2.2020г.- сумата 1134,06 лева , без посочено основание, на 12.3.2020г.- сумата 920,23 лева с основание RFB WB7978859 и други цифри.

Записът на заповед е едностранна правна сделка, при която волеизявлението за плащане има абстрактен характер. Основанието за издаването му не е елемент от съдържанието на волеизявлението, а ако в документа поетото обещание за плащане е обвързано със

съществуването на кауза, то менителничният ефект е недействителен съгласно чл. 535, т. 2 ТЗ. Видно от текста на самия запис на заповед, в него не е посочена основание за плащане. В записа на заповед не е налице и условност на поетото задължение. Реквизитите на записа на заповед са посочени изчерпателно в разпоредбата на чл.535 ТЗ, като липсата на някой от тях (при съобразяване на презумпциите на чл.536 ТЗ) води до нищожност на ценната книга. Записът на заповед, послужил като основание за издаването на изпълнителен лист заповедното производство, е редовен от външна страна документ, съдържащ посочените в чл.535 ТЗ реквизити, поради което и съдържа изискуемо вземане на кредитора с падеж, посочен в самия запис на заповед – на предявяване.

По възраженията на ответника за недопустимост на производството. Ответникът счита, че искът е недопустим, защото записът на заповед не е предявена за приемане. Разпоредбата на чл.537 ТЗ препраща съответно към разпоредбите на менителницата, като съответното приложение се осъществява, доколкото разпоредбата е съвместима с оглед естеството на записа на запис на заповед. Предявяването на менителницата за приемане /т.нар. „акцепт”/, уредена в разпоредбите на чл.475 и следващите от ТЗ, съставлява предпоставка за пораждаване на задължението на платеца за плащане да се породи. Менителницата, като едно нареждане за плащане, адресирано до друго, различно от издателя й лице, наречено „платец”, следва и е необходимо да се предяви за приемане за плащане. Такава необходимост, записът на заповед да се предяви за приемане, не съществува, защото записът на заповед е обещание за плащане, изхождащо от самия издател на записа на заповед. Задължението да се плати произхожда, поема се, със самото подписване на записа на заповед от неговия издател. Това е една от разликите между двете ценни книги, като тази разлика води до несъмнения извод, че записът на заповед, за разлика от менителницата, не следва да се предявява за приемане, и разпоредбата на чл.475 ТЗ и следващите са неприложими.

С Тълкувателно решение № 1/28.12.2005г. на ОСТК на ВКС, т.3 се прие изрично, че необходимостта от предявяване на записа на заповед произтича от начина, по който е определен падежът на ценната книга – на предявяване. Предявяването, при записа на заповед, е за плащане, а не за приемане. С оглед изложеното, аргументите на ответника относно разпоредбата на чл.477 ТЗ, са неоснователни.

Възражението за приложимост на чл.531,ал.2 ТЗ също е неоснователно. Ответникът Х. е авалист, поръчител на записа на заповед. За авалиста и издателя, се прилага специалната, тригодишна давност, предвидена в разпоредбата на чл.531,ал.1 ТЗ, както е прието с решение № 102/23.07.2014 г. по т. д. № 2680/2013 г. на ВКС, ТК, I-во ТО и Решение № 24 от 1.08.2017 г. на ВКС по т. д. № 2709/2015 г. , а не едногодишната давност, предвидена в разпоредбата на чл.531,ал.2 ТЗ.

Записът на заповед може да се сключи във връзка с друга каузална сделка. При поето задължение за плащане по записа на заповед, каузата съществува, но стои извън съдържанието на документа, като кредиторът е освободен от необходимостта да доказва основанието на вземането си. Възражението на длъжника, че е поел задължение по каузална

сделка, представлява лично възражение, целящо да обори съществуването на вземането по менителничният ефект поради погасяване на задължението по каузалното правоотношение или поради недействителност на основното правоотношение, за обезпечаване на изпълнението по което е издадена ценната книга. Същото се отнася, при съответното приложение на разпоредбата на чл.486 ТЗ, и за авалиста на ценната книга. Записът на заповед често се издава заради конкретни отношения между издателя и лицето, в чиято полза се поема задължението за заплащане на определена сума. При възникнал между страните спор, всяка от тях следва да докаже твърденията от нея факти и обстоятелства, от които извлича изгодни за себе си правни последици. По делото, ответникът твърди наличието на каузално правоотношение. Представени са договор за заем, и споразумение, сключени между ищеца и „ 93 „ ЕООД. В двата договора се посочва, че същите са сключени във връзка с непредставен по делото договор за посредничество, сключен между ищеца и „ 93 „ ЕООД. Ответникът - авалист навежда доводи, че записът на заповед е издадена в обезпечение изпълнението на задълженията на . по трите правоотношения, както и че плащанията от страна на това дружество многократно надвишават сумата по записа на заповед.

Първото твърдение на ответника е, че ищецът не е изпълнил основното си задължение по договора за заем да предостави заемната сума. Договорът за заем е реален договор, и същият поражда последици, едва когато въз основа на постигнатото съгласие бъде предадена паричната сума. По делото се прие писмо от „Уникредит Булбанк“ АД, че на 13.1.2019г. банковата сметка на . е заверена по превод на ищеца със сумата 20000лева, при посочено основание „заем“. В договора за заем от 20.12.2018г. е предвиден 20 дневен срок в работни дни за заплащане на сумата 20000лева в заем, поради което и доколкото плащането от ищеца е в този срок, който изтича на 17.1.2019г., следва да се приеме, че ищецът е изпълнил поетото задължение по договора да преведе заемната сума и договорът за заем е породил предвидените в него правни последици.

Тук е моментът да се посочи, че нито в споразумението, нито в договора за заем е предвидено, че за обезпечение на задължението на „ 93 „ ЕООД да върне заетата сума, това дружество издава запис на заповед. Предвидена е единствено такава възможност, съгласно разпоредбата на чл.3/7/ от договора, през срока на действие на договора, заемотателят може да поиска заемополучателят да предостави или осигури предоставянето в полза на ищеца на обезпечение /включително по ЗОЗ/, като заемополучателят е длъжен незабавно да подпише всички документи, поради което и връзката на ценната книга с договора за заем е вероятна, но недоказана.

Доколкото ответникът твърди факт с благоприятна за него последица – при доказването му - че записът на заповед е издадена за обезпечение на задължението на дружеството по договора за заем, по договора за търговско посредничество /непредставен по делото/ или по споразумението. Въпреки нарочните указания на съда в този смисъл, ответникът не ангажира никакви доказателства затова. Поради изложеното, твърдението, че записът на заповед е издадена в обезпечение на задължения по договор за заем, договор

за посредничество или споразумението, е недоказано.

Отделно от това, дори да се докаже, че ценната книга е издадена за обезпечение на задължението на дружеството по договора за заем, по договора за търговско посредничество /непредставен по делото/ или по споразумението, то ответникът не доказва да е върнал заемната сума, съобразно уговореното в договора за заем. От извлечението от банковата сметка е видно, че „ 93” ЕООД е извършвала плащания в полза на ищеца, като единственото плащане с посочено основание „заем”, е от 2.7.2019г. – сумата 5500 лева, като датата на плащане не съвпада с нито един от падежите, посочени в договора за заем.

С оглед изложеното,искът е основателен.

При основателност на иска, следва да се разгледа възражението на ответника за давност. Разпоредбата на чл.531,ал.1 ТЗ предвижда, че давността на вземането е тригодишна, от падежа. Падежът на записа на заповед е „на предявяване”. Съгласно посоченото в Тълкувателно решение № 1/28.12.2005г. на ОСТК на ВКС, необходимостта от предявяване на записа на заповед е за да се постави длъжникът – издател, както и авалистът в забава, а не за да е налице подлежащо на изпълнение вземане спрямо ищеца. Различна е хипотезата, при която е предвидено записът на заповед да се плати след изтичане на определен срок от предявяването му - в самата ценна книга следва да е налице вписване, че падежът е в определен срок след предявяването на записа на заповед. Вписването в ценната книга е падеж – на предявяване, следователно, разпоредбата на чл.538,ал.2, изр.1 ТЗ е неприложима.

Следователно, за давността за вземането по записа на заповед, тече от датата на предявяването за плащане, и изтичане на посочения от кредитора срок. В настоящия случай, това означава, че тригодишната давност е започнала да тече на 29.5.2021г., като заявлението по чл.417 ГПК е подадено на 22.6.2021г., с което, на основание чл.422 ГПК, давността за вземането е прекъсната.

С оглед изложеното, искът е основателен.

По разноските.

При този изход на спора, право на разноски има само ищецът.

Ответникът направи възражение по основателността на претенцията за разноски на ищеца. Първото му възражение произтича от недопустимостта на производството, което съдът прие за неоснователно. Второто му възражение произтича от недоказаност на разноските. И по заповедното, и по исковото производство, са представени фактури и платежни нареждания за извършени в полза на адвокатското дружество преводи на възнагражденията, претендирани като разноски, поради което плащането е доказано.

По списък и доказателства за плащане, ищецът доказва разноски – за заповедното производство - от 400 лева за държавна такса и 1992,60лева за адвокатско възнаграждение и, за исковото производство - 400лева държавна такса и 1992лева за адвокатско възнаграждение.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО че ИВ. БЛ. ХР. ЕГН ***** с адрес . дължи на . със седалище и адрес на управление . сумата от 20000 лева – главница по запис на заповед, издадена на 8.12.2017г. от „.93” ЕООД ЕИК . и авалирана от И.Х. на 8.12.2017г., заедно със законната лихва от 22.6.2021г. до плащането, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 ГПК по гр.д.№ 36110/2021г. от СРС, 125- ти състав.

ОСЪЖДА ИВ. БЛ. ХР. ЕГН ***** с адрес . да заплати на . със седалище и адрес на управление . сторените разноси- по гр.д.№ 36110/2021г. сумата от 2392,60 лева и по гр.д № 68430/2021г. – сумата 2392 лева.

Решението е постановено при участие на трето лице помагач на страната на ИВ. БЛ. ХР.- „.93” ЕООД ЕИК ..

Решението може да се обжалва в двуседмичен срок от връчването му, пред СГС.

Районен съдия:

Съдия при Софийски районен съд: _____